

Telegraful Roman

Apare Marția, Joia și Sâmbătă

Abonamentul:

Pe un an 24 corone.

Pe patru luni 12 cor. — Pe trei luni 6 cor.

Corespondențe

să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articlele nepublicate nu se înapoiază.

Prețul Inserțiunilor, după învoială

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

Pedagogia de fete

I

Instrucționarea tot mai intensivă în școalele poporale și lipsa de învățători, care să provadă cu succes această instrucție, a adus cu sine, că și în patria noastră s-au calificat femei pentru cariera de învățător.

Dar și natura lucrului a adus cu sine, ca femeii să se dea loc cuvenit în opera crea mare a instrucției și a educației.

Femeile are aplăcări naturale spre instrucție și spre educație. Copilul de la naștere se a sub îngrijirea mamei, ea supravehează, ea conduce, ea guvernează viața sufletească a copilului, între ei și copil se năse răpotor intim sufletește, care conduce pe om în întregă viață sa.

Era deci natural, ca în instrucție și în educație să se dea femeiei un rol însemnat.

Și la noi s-a deschis deci teren femeiei să precearcă și spre a contribui și ca la opera crea mare a instrucției și de educației poporului.

Pe baza legei de instrucție, art. de lege XXXVIII din 1868, s'au calificat și la institutul nostru pedagogic fetele, făcând în particular examene de curs, și apoi examene de calificare.

Femeile astfel calificate au făcut bune servicii școalelor noastre.

Starea aceasta de lucruri, bazată pe legea de instrucție, s'a urmat până la anul 1902, când ministru de culte și instrucție publică de atunci, cu datul de 14 Ianuarie 1902 Nr. 74300/901 a oprit biserica noastră de a mai putea califica femei prin admisiunea lor la examene particolare de clasă și de calificare în institutul pedagogic greco-oriental din Sibiu sub cuvânt, că femeile numai în institute pedagogice de fete cu total separate de institute de învățători pot fi calificate.

Dominul ministru în actual său cu care oprește calificarea fetelor în institutul de învățământ validatează și un moment ivit la școalele statului, anume aglomerarea crea mare a fetelor pe cariera de învățătoare, o apariție care poate de ansa la serioase complicații sociale.

Înălțuți din incidentul acestei oprești din partea inaltului guvern ai jării s'a ivit la noi idea pedagogiei de fete.

Din incidentul acelei oprești consistorul nostru notificând consistorialelor biserică din eparchia Aradului și cea a Caransebeșului oprești guvernului, a întrebă, dacă se simte și acolo lipsa de învățătoare în aşa măsură, ca să combinăm careva expedient, și dacă da, aflat-acel consistor de bine inițierea unei periparii comune pentru învățătoare?

La întrebarea aceasta consistorul din Caransebeș cu datul de 21 Ianuarie 1902 Nr. 254 a răspuns, că la

Caransebeș acum nu se simte lipsa de învățătoare, apoi consistorul diecezan din lipsa de mijloace pentru a ceza să angaja la susținerea unei pedagogii comune pentru învățătoare.

Consistorul din Arad la 9/22

Martie 1902 Nr. 343 răspunde, că

sistăru că desăvârșirea posibilității de a califica din partea confesiei noastre pe învățătoare, care după a noastră convinere într-un număr oarecare toideanu vor fi de lipsă în interesul învățământului elementar în școalele noastre confesionale, o prevede că o mare perdere pentru cauza noastră școlară.

Înainte de a putea răspunde însă în meritul întrebărilor adresate cere că domnul ministrul arhieicean să-l arate ce a răspuns el domnului ministrului, că să se poată înțelege în vedere omogenitatea procedurii în această afacere cu eparhiile surorii.

Declară mai departe, că va trebui să înzintăm cu motive reale și temeinice la locurile competente să susținem statului quo-ante, mai ales că motivele rescrisului ministerial pentru imprejurările noastre în cea mai mare parte nu au făcut.

În ceea ce privind pentru înfințarea unei prepartide de fete comune, va răspunde mai târziu.

În reprezentanția ce a adresat domnului ministru de culte și instrucție publică cu datul de 18/31 Martie 1902 Nr. 301, consistorul arhieicezan a recunoscut că îmbezile cea mare a fetelor la pedagogii și numărul cel mare al fetelor acum calificate de învățătoare, dar din lipsa de posturi învățătorescă rămasă fără aplicare, este un mare neajuns, care eventual poate da naștere la complicații sociale serioase, și că pentru eventuală delătură de asemenea complicații domnul ministru face bine să măsuri preventive, la noi însă nu sănătatea asemenea cazuri, din contră la noi este mare încă lipsa de învățători calificați.

După cum arată evidența noastră oficială în anul scolar 1901/902 am avut peste 200 de școle fără învățători calificați, și spre durere noastră am fost nevoiți să tolerăm învățători fără calificare normală, căci alcunii ar fi trebuit să încidem scoalele.

În alte 50 de căzuri tot din lipsa de învățători am aplicat pe preț și ca învățători, tot din considerarea, că instrucționarea să nu suferă cu desăvârșire.

Stările aceste excepționale cu lipsa de învățători nu silesc să cămătă înnumărul învățătorilor cu calificare normală, cel puțin până atunci, până când va mai dura această mare lipsă.

Din motivele acestea am admis fetele la examene particolare în instituțile noastre pedagogice de învățători, un lucru admis alcum și de legea de instrucție. Oprirea de a mai califica fetele în pedagogiile noastre de învățători prin examenele particu-

lare ne-ar atinge foarte neplăcut, nu am mai putea da contingentul cerut de învățători calificați pentru școală noastră confesională, și ar trebui să tolerăm starea dureroasă, de a lăsa în școale și învățători fără calificare.

Flindrii în biserică noastră nu ar fi multă starea signalată de domnul ministru, că sunt o mulțime de fete calificate alcum, dar neapărat ca învățătoare din lipsa de posturi vacante, fiindcă noi am ridicat în mod însemnat numărul învățătorilor calificați prin admisiunea fetelor la examele particulare în instituție noastră pedagogice de învățători, ceea ce a fost un lucru deosebit de interesul școalelor și ai instituțiilor noastre, oprirea de a mai continua cu asimilarea calificării a fetelor, ar avea de urmă scăderea numărului de învățători și aşa destul de redus, — domnul ministru a lost rugat să nu aplice față cu noi oprirea din vorba.

La reprezentanția aceasta domnul ministru a răspuns cu datul de 25 Aprilie 1902 Nr. 24543 că în intenții tenjenților din legea de instrucție, și fiindcă a denegat și altor confesiuni cererea de a putea califica fetele în instituțile de învățători, care a fost un favor excepțional, nu poate incuviința cererea consistorului, de a putea califica pe fete în viitor la pedagogia de învățători, concedie însă atâtă, ca fetele cari și au început deja examenele particulare la instituția noastră acuale de învățători, acelea să le poată continua și termina acolo, unde-le au început.

Acesta este stadiul prim al cheiștinei, din care a izvorât ideea de necesitatea de a ne gândi la pedagogia confesională de fete pentru biserică noastră.

Dacă ni se permite starea de lucru de mai nainte, ca noi la înstituție noastră actuale de pedagogi să putem califica și pe învățătoare, sperăm că în scurt timp vom putea crea contingentul normal de învățători confesionali calificați, și vom putea prevedea școalele cu învățători în regulă calificați.

Ni s'a luat însă posibilitatea de a mai califica la noi fetele noastre, și prin aceasta unică posibilitate de a putea crea noi din ale noastre puteri statului de învățători, pentru școalele noastre confesionale. Urmare a lost, ca fetele noastre au căutat că și mijloace de a se califica la pedagogia de fete de statului, și de ale altor confesiuni, cărora le-a stat la dispoziție mijloacele morale și materiale de a-și deschiide ele pedagogii de fete.

Noi nu rămas numai cu ideea frumoasă, recunoscută și de noi ca lucru ideal, frumos, sublim, dar care e legat de o sumă de condiții, care noastă ne-au lipsit și ne lipsesc și azi.

Ideeasă în rămas, ca necesitatea impusă de imprejurări.

Viața de toate zilele, necesitatea, neajunsurile, lipsa crea mare de învățători, lipsa crea mare de terene de

schise pentru fetele noastre, care cătuau teren de muncă cinsită pentru sine, pentru neam și pentru biserică, toate acestea ne-au batut an de an la ușă, ne-au cauzat remășuri sufletești, că nu facem destul pentru a deschide teren de lucru fetelor noastre, ne-au cauzat serioase ingrijorări pentru viitorul nostru, pentru soarta fetelor noastre, pentru soarta școalelor noastre, și au susținut în continuu la suprafață ideea cu pedagogia de fete.

Puținete fete, care și-au procurat calificarea necesară în pedagogie de fete ale statului și ale confesiunilor din patrie, în parte cea mai mare au cerut aplicare la școalele noastre.

Pentru acestea am introdus sistemul cu nostrificarea diplomelor lor prin facere de examene din limba română și din religie.

Fetele acestea însă puține la număr, deși au adus cu sine cunoștințe frumoase, zel învățăpat pentru vocația lor, interes pentru școală, drăgoște de lucru, patriotism și devotament carierei lor, zicem aceste puținete fete nu au putut umple golul cel mare, la care cu duree primea, în lipsa crea mare de învățători.

10 ani au trecut în starea aceasta de lucruri, și în anul 1913 am încercat din nou, ca ideea pedagogiei de fete din 1902 să o ducem la bun sfârșit.

Și cu aceasta vom vorbi despre chestiune în studiu al doilea.

Legiune română în Italia

Ziarul sibian N. Reggeli Ujság scrie în numărul său din 28 Mai a.c., următorul articol, — în care are toată dreptatea:

Italienii organizează în contra noastră o legiune compusă din români ai patriei ungare, că să arate lumii, că și acești voiesc să se lupte împotriva puterilor centrale.

Cea mai nouă silință a Întreprinderii voiește să fie de bună seamă numai o demonstrație.

Noi însă protestăm cu energie în contra acestui atentat. Temea protestului nostru izvoarează din dreptul internațional, care nu admite să împotriva puterilor centrale.

Dar protestăm și din alt motiv: Români noștri din patrie au indurat alătura cu noi suferințele răsboiului de patru ani, au contribuit cu sânge și banii pe altarul patriei.

Trecutul ostașilor noștri români, în răsboiul actual, nu este lipsit de mărire.

Regimentele noastre, alcătuite din soldați de naționalitate română, s-au luptat vîțește, sacrificându-și viața pentru o cauză comună; de numele trupelor, care se întregesc din cetățeni ungari aparținători naționalității române, sănătate legate pagini de glorie. Cucerirea bravuroasă a cetății Ivan gorodului au săvârșit-o soldați români din patrie.

Trecutul ostașilor noștri români, în răsboiul actual, nu este lipsit de mărire.

Nr. 137/918.

(112) 2-3

Concurs.

Pentru întregirea parohiei de clasa I (primă) Chintenile, prin aceasta se publică concurs nou cu termen de **30 zile** dela prima publicare în Telegraful Român.

Emolumentele împreună cu acest post săntă celor făsionate în coala B pentru întregirea dotării preoției dela stat.

Reflecțianii calificați și cu Indrepărtăjătoarea la competă la parohie de clasa I își vor astrena cererile întruite conform normelor în vigoare, în termen deschis, subsemnatul oficiu protopresbiteral, și cu predilecția sașilor români, pe lângă observarea dispozitivului din reglementul pentru parohii concurenți, în vînoa Duminică ori sărbătorile, se vor putea prezenta în biserică spre a cânta, respective a liturghie, ori cuvântă.

Bistrița, la 9/2 Aprilie 1918.

Oficiul protopresbiteral ort. rom. al tractului Bistrița, în conțelegeră cu comitetul parohial.

Griegorie Pietosu,
protopop.

Nr. 638/918.

(113) 2-3

Concurs.

Pentru întregirea postului învățătoresc de școală gr. or. română din Făgăraș se publică concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în Telegraful Român.

Emolumentele: salar 1200 coroane, și anumite: de sala bisericii 800 cor., de la Ven. Consistor 400 cor., ajutor votat la Nr. 3543 Școl. 1917.

Cavrăt în edificiul școalei și 20 cor. relut de grădină.

Nr. 639/918. Celibor, întregirea postului învățătoresc.

Emolumentele: Salar 1200 cor. din arunc, curăt în edificiul școalei și 20 cor. relut de grădină.

Cerilele se înaintează la oficiul protopresbiteral ort. rom. al tractului Făgăraș.

Alesul este obligat a cănta cu copiii de școală la sfânta liturghie, în toate Duminicile și sărbătorile de peste an în biserică.

Făgăraș, la 10 Mai 1918.

Oficiul protopresbiteral ort. rom. al tractului Făgăraș în conțelegeră cu comitetul parohial.

Nicolae Borzea,
protopop.

Nr. 637/918.

(114) 2-3

Concurs repetit.

Pentru întregirea postului de paroh în parohie de cl. II Volovideni mici din protopresbiteral Făgăraș se publică concurs repetit cu termen de **30 zile** dela prima publicare în Telegraful Român.

Emolumentele săntă cele făsionate în coala B și congrău.

Petile să se înainteze cu documentele prescrise subsemnatului oficiu, iar concurenții să se prezinte în parohie spre a face cunoștință cu poporul.

Făgăraș, la 10 Mai 1918.

Oficiul protopresbiteral ort. rom. al tractului Făgăraș în conțelegeră cu comitetul parohial.

Nicolae Borzea,
protopop.

La **Librăria Arhidicezană**, Sibiu, se află de vânzare editura proprie:

EVANGELIA

legătură foarte fină în catifea, coloare bordo, cu patru evangeliști în față și la mijloc restignirea, tot același și în dos, foile aurite, cu copii, în o frumoasă cutie de pastră **300 cor.**

Aceea legătură cu patru evangeliști, restignirea la mijloc, iar în dos cu patru nasturi și la mijloc restignirea, foile aurite, cu copii, în o frumoasă cutie de păstră **250 cor.**

Aceea legătură, în față cu patru evangeliști și la mijloc restignirea, iar în dos cu patru nasturi și la mijloc cu o cruce, foile aurite, cu copii, în o frumoasă cutie de păstră **200 cor.**

Evangelia legată în piele Chagrin pe ambele părți imprimați evangeliștii și la mijloc restignirea, foile aurite cu cutie de păstră **80 cor.**

Evangelia legată în piele roșie cu cadru aurit și la mijloc cu o cruce imprimată foile colorate galben, **50 cor.**

Din cauza scumpirii materialului, s'a urcat prețul.

La «Librăria Arhidicezană» în Sibiu-Nagyszeben se află de vânzare:

Semînțe din agrul lui Cristos

cuvântări bisericești pe toate Duminecele și sărbătorile de peste an, precum și la casuale bisericești, publice și private

de **Zacharia Boiu, fost asesor consil. etc.**

Tomul I: Cuvântări la Duminecele de peste an.

Cuvântări la praznicile și sărbătorile de peste an.

Tomul II: La peste an, precum și la casuale bisericești.

Cuvântări bisericești la înmormântări,

Tomul III: La funerale, festivaluri funebrale.

Adans de texturi biblice pentru cu-

vânturi funebrale.

Cuvântări funebrale și memoriale.

Prețul: de fiecare tom **3 Coroane**

plus porto postal **3 Coroane.**

La **Librăria Arhidicezană** din Sibiu-Nagyszeben se află de vânzare următorii numeri din

Biblioteca scolarilor

înregistrată de **V. Stan, profesor.**

Nr. 1. Legende, de S. Fl. Marian.

2. Epizode, de S. Fl. Marian.

3. Balade populare, de V. Alecsandri.

4. Din lumea pasărilor, legende după S. Fl. Marian.

5. Sentinela româna, de V. Alecsandri.

6. Priborul.

7. Împărăte Rođojoins.

8. În noaptea sfântă.

9. Tără pomilor.

10. Lupurile lui Traian în Dacie, după A. Vlăhiță.

11. În Nazaret.

12. De Crăciun.

Prețul: de fiecare număr **10 fili**, plus porto recomandat **40 fili.**

Potrete, Discuri, Linguriș, Cădelești, Cruci și : : : Căndeale : : :

se pot procura prin

Librăria Arhidicezană.

La «Librăria Arhidicezană» în Sibiu-Nagyszeben se află de vânzare :

Dr. Petru Span

conferență cîță la congresul învăță-

riilor gr.-or. română din Biharia :

de **Nicolae Regman.**

Prețul: 30 fili plus porto postal 6 fili.

A apărut și se află de vânzare la **Librăria Arhidicezană**, din Sibiu-Nagyszeben.

— Adolf Harnack.

Monahismul,

idealurile și istoria lui

trad. de

Dr. Gh. Comșa.

Prețul unui exemplar și 1 Cor.,

cu porto postal, **1 Cor. 15 fil.**

La «Librăria Arhidicezană» în Sibiu-Nagyszeben, se află de vânzare :

Biserica catedrală

dela

Mitropolia ortodoxă română în Sibiu.**Istoricul zidirii (1857-1906)**

de

Dr. Ilarion Pușcaru,

Dr. E. Miron Cristea și Mateiu Voileanu.

Cu 24 ilustrații și 3 faesișimi.

Prețul 4 cor., plus 60 fili porto recomandat.

A apărut și se află de vânzare la **Librăria Arhidicezană**:

Despre caritatea creștinească.**Trei predicî**

de

Abatele Metodiu Zavoral.

Prețul: 30 fieri plus 10 fieri porto.

Se vinde pentru scopuri culturale-filantropice.

La «Librăria Arhidicezană» în Sibiu-Nagyszeben se află de vânzare :

Casa dela Jerihon

omili și cuvântări bisericești

de

Dr. Ioan Broșu.

Prețul: Cor. 6 + porto recom. 50 fili.

A apărut

In editura comisiunii administrative a tipografiei arhidicezane

Psaltirea bogată

tipărită în zilele Președînătorului împărat și regă **Francis Iosif I**, sub îngrijirea și binecuvântarea Inalt Președînătorului Domn **Ioan Mețianu**, arhiepiscop al bisericii ortodoxe române din Transilvania și mitropolit al românilor de religieș gr.-or. din Ungaria și Transilvania, cavaler al ordinului Francisc Iosif clasa I și al coroanei de fer clasă II. Proprietate ai crucei pentru mormite, membru în casa magistrorum etc. etc.

Se afă în deposit spre vânzare la **Librăria Arhidicezană** și se vinde legată frumos în piele roșie, fără copii și ornamente aurite, la mijloc imprimat o cruce, cu **20 cor.** scumpindu-se pielea, legată în pânză neagră și la mijloc imprimat o cruce, cu **15 cor.** Revânzătorilor se dă rabat **10%**. Tipar frumos cu literi latine, de calitate primă, și hârtie fină și traiană.

A apărut:

In editura Comisiunii administrative a tipografiei arhidicezane

Rânduiala Liturgiei

pentru tinerimea gr.-or. ort. română

In care se cuprind: Rânduiala liturgie; rugăciune de dimineață; rugăciunea sfintei Treimi; rugăciune cîță Dumnezeu Fiul; **Mileste-mă Dumnezeule**; etc.; Simbolul credinței; tropare de cercere; rugăciunea mesiei; rugăciune de toate zilele către Născătoarea de Dumnezeu Tată; rugăciune cîță născătoarea de Dumnezeu Tată; rugăciunea sfintei oreaci și rugăciunea către domnul nostru Iisus Christos și rugăciunea la menorezii și alte mezoasuri.

Se afă în deposit spre vânzare la **Librăria Arhidicezană**, și se vinde legată în 40 fieri.

Format placut, mic, pentru a se poată porta și în buzunar.

Revânzătorilor li se dă rabat **10%**.

A apărut

In editura Comisiunii administrative a tipografiei arhidicezane

Carte de rugăciune,

In care se cuprind: Rugăciunea de dimineață; rugăciunea sfintei Treimi; rugăciune cîță Dumnezeu Fiul; **Eminesc-mă Dumnezeule**; etc.; Simbolul credinței; rugăciunea mesiei; rugăciunea cîță născătoarea de Dumnezeu Tată; rugăciunea sfintei oreaci și rugăciunea către domnul nostru Iisus Christos și rugăciunea la menorezii și alte mezoasuri.

Se afă în deposit spre vânzare la **Librăria Arhidicezană**, și se vinde legată în 40 fieri.

Format placut, mic, pentru a se poată porta și în buzunar.

Preților, profesorilor și revânzătorilor, la comanda de cel puțin 50 exemplare, pe lângă achiziția prețului său se expediază cu ramburs, și se dă **20%** rabat.

Este destinată recipișoarelor correspunzătoare nu numai pentru trebuințele sufletești ale orăi cărui creștin, ci și ea de la ovină, precum și pentru ostasii din reșob, atât dezugă cuprins, căci și după format și exterior.

A apărut și se află de vânzare la **Librăria Arhidicezană** în Sibiu:

Frumoasa din Nor

⇒ și alte povestiri ⇒

do E. Hodos.

Prețul 250 cor. + porto 20 bani.